Elhelyezést keres a Deák téri iskola

Evangéliumi szellemben történt?

A Deák Téri Általános Iskola

FOTÓ: SZIGETI TAMÁS

1991 késő őszén egy olyan folyamat vette kezdetét, melynek végkimenetele példa- és jelzésértékű lehet az egyházak és iskolák, az egyházak és önkormányzatok, az egyházak és a magyar társadalom kapcsolatának jövője szempontjából.

Az evangélikus egyház — az 1991 tavaszán-nyarán oly nagy vihart kavart egyháziingatlan-törvényre hivatkozva — visszakérte a budapesti Deák Téri Általános Iskolát. A viták — amelyeket a sajtó ez idáig nem teregetett ki, „negatívan befolyásolt közvéleményről" tehát nemigen lehet szó — több kérdést vetnek fel.

Az evangélikus egyház vezetői az ingatlantörvény parlamenti vitája idején kijelentették, hogy 1. megfontoltan fognak élni a törvényben biztosított jogaikkal; 2. csak akkor fognak élni velük, ha tényleges igények mutatkoznak, és; 3. csak akkor, ha az egyház valóban felkészült lesz ilyen iskolák működtetésére.

Az evangélikus egyház akkori szándékainak felidézése azért közügy, mert akkoriban a kormánypártok ilyen és hasonló nyilatkozatokra hivatkozva próbálták megnyugtatni a közvéleményt: nincs szükség azokra az alkotmányos garanciákra, melyeket az ellenzék szorgalmazott a javaslat körül, hiszen semmi ok sincs annak feltételezésére, hogy a történelmi egyházak nem lesznek belátással az érdekeltek helyzetére, vagy olyan ingatlant fognak kérni, melyre valójában nincs igény, vagy amelynek működtetéséhez nincsenek meg a kiinduló feltételek.

1. A megfontoltság ez esetben kérdéses. Megfontoltnak lehet-e tekinteni azt, hogy Budapest sokak szerint legjobb általános iskoláját kérték vissza, s ezzel olyan társadalmi feszültséget generáltak, amely semmiképpen nem következett volna be, ha egy olyan iskolára jelentik be igényüket, amely semmiféle speciális szellemmel nem rendelkezik, ezért a szülők és gyerekek az iskola „elvesztését" nem veszteségként élik meg, hanem esetleg még reményekkel is fordulnak egy új, koncepciózus iskolavezetés felé. Jelen esetben a szülők meghatározó többsége aláírt egy olyan nyilatkozatot, hogy ragaszkodni kíván az iskola kialakult szellemiségéhez, s ha az egyház ragaszkodik az épülethez, akkor egy másik épületben az eredeti iskolát szeretnék tovább működtetni. A pedagógusok kivétel nélkül ezen az álláspontón vannak. (Új iskola működtetésére ugyanis önkormányzati hatáskörben is mód van, valószínűleg jelen esetben ténylegesen ez lehetne a kompromisszumos megoldás.)

Megfontoltságra mutat-e, hogy az egyház a kerületi polgármester beleegyezését ugyan megszerezte, de a terület oktatási ügyeiért érdemi felelősséget vállaló oktatási bizottság az ügyet nem tárgyalta, sőt maga a képviselő-testület sem?

Megfontoltságra mutat-e, hogy az iskola vezetői és pedagógusai a sajtóból tudták meg, hogy hamarosan az evangélikus egyházé lesz az iskola, s részletes egyeztetőtárgyalásokra csak most kerül sor, amikor az egyeztetetlen lépések már tiltakozásokat, nyilatkozatokat váltottak ki?

2. Az evangélikus egyház berkeiből kiszivárgott hírek szerint az erre irányuló követelésben több a nosztalgia, mint a tényleges igény. Állítólag leginkább az idősebb egyháztagok szorgalmazzák az iskola visszaszerzését, és nem azok, akiknek ilyen korú gyermekeik vannak.

Az is különös, hogy az egyház nem támogatja azt a megoldást, hogy a Deák téri pedagógus- és diákközösség most nyomban kapjon egy másik épületet és elhagyja a jelenlegit.

Csak nem attól félnek, hogy üresen maradnak az osztálytermek és a tanári szobák?

3. A feltételek biztosítottsága szempontjából a választás ténye és időpontja egyaránt szerencsétlennek tűnik.

Először is az oktatási törvény megszavazása előtt vagyunk: az egyház nem tudhatja, hogy a normatíván kívül milyen támogatásra és milyen feltételek mellett kerülhet majd sor. Az sem teljesen világos, hogy saját — a közvélemény előtt ismert — program hiányában hogyan fogja a feltételeket megteremteni, megfelelő pedagógusgárdát és diáktársaságot toborozni.

A feltételek kérdéskörébe tartozik az is, hogy célszerűbb lenne az egyháznak olyan iskolát átvennie, ahol ezzel szemben nincs ellenállás. Ha ugyanis a pedagógusok és a diákok nagy többsége egy új épületben kezd dolgozni, akkor lehetséges, hogy az önkormányzat úgy dönt, vigyék magukkal az iskola berendezését és felszerelését — a törvény csak az ingatlan átadásáról beszél —, ebben az esetben viszont az egyház csak milliós költségráfordítással szerelheti fel az iskoláját.

Az önkormányzat pedig — mely a régi iskola új épületében való elhelyezésének és újraindításának tetemes költségét rendkívüli költségként elvállalja — a legjobb indulat mellett sem tudja majd egyidejűleg olyan mértékben támogatni az egyházi iskolát, ahogyan ezt az egyház elvárná.

Senki sem tudja még, mikor kerül a parlament elé az egyházak működési feltételeinek biztosításáról szóló törvényjavaslat s hogy abban mi áll majd. A jelenlegi tekintélyes költségvetési támogatás egyszerű megmaradásában bízakodni — s erre egy olyan óriási, sokéves kihatású vállalkozást elindítani, mint egy nagy általános iskola működtetése Budapest belvárosában — véleményem szerint megint csak a feltételek végig nem gondoltságára utal. Hangsúlyozni kell, hogy az ingatlantörvény szabályai szerint elsőfokon az önkormányzat feladata annak elbírálása, hogy megvannak-e a szükséges kellékek, pl. program, amelyek igazolják, hogy az egyház valóban „funkcióra" igényli az ingatlant.

Noha ezek a feltételek nem voltak meg, a polgármesteri hivatal mégis igent mondott. Csak abban bízhatunk, hogy az egyház vezetőségének bölcsessége — és mivel „nem hierarchikus felépítésű" egyházról van szó, az egyház híveinek nyomása — elegendő lesz arra, hogy a már előrehaladott folyamatot „leállítsák", azaz az iskolát semmiképpen ne kívánják 1992-ben átvenni, csupán az után, hogy az elméletileg önmaguknak szabott feltételeknek megfelelnek.

Az önkormányzatok számára az a tanulság, hogy a jövőben pontosan föl kell mérni, mihez érdemes beleegyezésüket adni, s mindenképpen előzetesen ki kell kérni az oktatási bizottság, a képviselő-testület véleményét. Ez most valószínűleg drága lecke lesz, hiszen a feszültség csak úgy rendezhető, hogy az önkormányzat új és hasonló módon felszerelt épületet biztosít a Deák téri közösségnek.

Ha ezt a konfliktust sikerül a felek kölcsönös megelégedésére rendezni, akkor van remény arra, hogy a jövőben — a tanulságokat felhasználva — a jelenleginél kisebb presztízs- és anyagi veszteséggel lehessen átadni az egyházi ingatlanokat.

Igaz, az egyházi ingatlanról szóló törvény ugyan úgy rossz, ahogy van, de a végrehajtás során a magyar társadalom józan erői — az egyházak, az önkormányzatok, a szülők, a pedagógusok, a tanügyigazgatás legjobb erői — talán képesek az elemi kármentés feladatát elvégezni. És már ez sem lenne kevés.

Nagy Péter Tibor
Az Oktatáskutató Intézet tudományos munkatársa

Újabb sikeres szívátültetés Budapesten

Újabb szívátültetést hajtottak végre vasárnap a késő esti órákban Budapesten, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Ér- és Szívsebészeti Klinikáján. Szabó Zoltán professzor, a szívtranszplantációt végző klinika igazgatója munkatársunknak elmondta: az újszíves — korábban szívizombetegségben szenvedő — 36 éves férfi hónapok óta várt az életmentő beavatkozásra. Novemberben, az orvosteam első riasztásakor őt készítették elő a műtétre, amelyet végül is az akkori donor szívének alkalmatlansága miatt nem hajtottak végre.

Január 19-én, vasárnap 16 óra 10 perckor kapta a klinika a riasztást. Egy 34 éves, agyvérzésben elhunyt férfi mellkasából operálták ki a szívet.

Nem sokkal éjfél előtt fejeződött be a transzplantáció, amely komplikáció nélkül zajlott. A beteg állapota kielégítő. Jelenleg egy ugyanolyan izolációs helyiségben fekszik, mint az első újszíves, Schwartz Sándor. A január harmadikán operált Schwartz Sándor állapotáról szólva Szabó Zoltán örömmel számolt be a beteg további javulásáról. Várhatóan ma kerül sor arra a szövettani vizsgálatra, amelynek során katéteren keresztül kicsípnek egy kis darabot az új szív izomszövetéből.

A hetente, később havonta végzett ellenőrző vizsgálat segítségével idejekorán észlelni lehet a kilökődés jeleit.

• G. Z.

A mandarinszállítmány 75 kg heroint rejtett

A magyaroknál átment, a cseh vámosoknál megbukott

Január 17-én a magyar—cseh határon, a rajkai határátkelőhelyen, 77,7 kilogramm heroint fedeztek fel a csehszlovák vámtisztek egy török kamion rakterében. Az ügy magyar vonatkozása, hogy a hazai vámosok csupán a megszokott rutinellenőrzést hajtották végre a kamion belépésekor, továbbá, hogy a lebukás előtti három napot Magyarországon töltötte a teherautó.

Farkas Erikától, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának munkatársától kértünk tájékoztatást a felderítési akció hátteréről. Mint megtudtuk, a kamion január 14-én, Röszkénél lépte át a magyar határt. A hazai vámosok, miután a szállítási okmányokat rendben találták, csupán a szokásos rutinellenőrzést hajtották végre. Az iratok szerint a jármű 21 tonna mandarint szállított Csehszlovákiába. Farkas Erika kiemelte: tüzetesebb ellenőrzésre az átkelő kamionok nagy száma miatt általában nincs lehetőség. Tudni kell, hogy egy ekkora jármű mindenre kiterjedő átvizsgálása több mint tíz órát vesz igénybe. Déli határállomásainkon pedig — így Röszkénél is — naponta átlagosan 6-700 kamion érkezik.

Január 17-én, Rajkánál lépett ki hazánk területéről a kamion, volánjánál egy török állampolgárral. A magyar hatóságok — miután a vámzárat sértetlennek találták — minden további nélkül kiengedték a teherautót. A cseh határőrökön is zökkenő nélkül túljutott a szállítmány, a vámosok azonban a kamion átvizsgálása mellett döntöttek. Elsőként a kamion pótkerekét ellenőrizték, amelyben 2,7 kilogramm heroint találtak, öt kis zacskóban elrejtve. Ezek után külön műhelybe szállították a járművet, és hozzáláttak a rakomány átvizsgálásához. A mandarin kipakolása után derült ki, hogy az igazi zsákmány a padozat alatt rejtőzik — 75 kilogramm heroint rejtett a rakodótér belseje. Ezt egyébként naftalinréteggel vonták be a nyomozókutyák megtévesztésére.

Farkas Erika elmondta: gyakorlatilag kizárható, hogy a kábítószert az alatt a három nap alatt helyezték el a kamionban, amíg hazánkban tartózkodott. Feltűnés nélkül nem lett volna mód a 21 tonna mandarin kipakolására.

• G. Z.

Lefoglalta a szegedi rendőrség annak a tetemes kábítószermennyiségnek a zömét, amelyet tavaly december 28-án négy fiatalember egy betörést követően vitt el a Dóm téri egyetemi gyógyszertárból. A négy ifjú már korábban, a rendőrségi nyomozás eredményeként került ezúttal nem a fogdába, hanem a megfelelő egészségügyi intézményekbe, a négyszáz gramm kokain és a csaknem kétezer, elsősorban morfiumot tartalmazó ampulla java részét pedig nemrég egy temetőben találták meg. A rendőröket két, morfiumos ampullákat árusító ifjú vezette nyomra, persze akaratlanul. Ők ugyanis, miután csavargás közben bukkantak rá a kábítószerekre, a zsákmányt rögvest egy szegedi bisztró előtt kezdték értékesíteni.

Szőke Péter, Szeged rendőrkapitánya kérdésünkre elmondotta: a máktea és a vadkender fogyasztása is terjed, de igazi veszélyt az úgynevezett kemény drogokkal történt s várhatóan ezután is történő visszaélések jelentik. Tavaly az egész év során öt ilyen üggyel kapcsolatban kezdődött nyomozás a Tisza-parti városban, az idén három hét alatt pedig már négy esetben! A belügyi szervek ezért a napokban a helyi sajtóban kérték a felnőttek segítségét a kábítószerek terjedésének megakadályozására, az úgynevezett drogfüggő fiatalok rehabilitálására, és megkezdte tevékenységét a városban az Országos Rendőr-főkapitányságnak egy speciális csoportja is.

A rendőrkapitány szerint egyelőre nem bizonyítható az összefüggés a kábítószer-fogyasztás növekedése és a Szegeden rendszeresen átzúduló hatalmas tranzitforgalom között.

• L. A. Gy.

Megegyezés a levéltári anyagokról?

Tegnap délelőtt némi huzavona után zárt ajtók mögött tárgyaltak az MSZP és a Művelődési és Közoktatási Minisztérium képviselői a volt állampárt iratai átadásának problémáiról. A szocialisták ellenezték a sajtó kizárását, a felek végül kompromisszumként megállapodtak abban, hogy a megbeszélést hangszalagra rögzítik, és annak végeztével közös sajtótájékoztatót tartanak. A tájékoztatón kiderült, hogy a tárgyalófelek a legtöbb vitás kérdésről előzetes megállapodást kötöttek. Ezt a megegyezést a párt, illetve a minisztérium felső vezetőségének még jóvá kell hagynia.

A megállapodás legfontosabb pontja szerint az eddig MSZP-kezelésben levő iratanyag továbbra is egy egységet fog képezni, a parlamenti törvény hatálya alá eső iratokat nem fogják más helyre szállítani. Természetesen ez az el nem szállított iratanyag jogilag az Országos Levéltár tulajdonát képezi. E megegyezésnek az anyagok folyamatos kutathatóságának a szempontjából van nagy jelentősége — nyilatkozta lapunknak Tóth András, az MSZP ügyvivője.

A megállapodás olyan garanciákat tartalmaz, melyek biztosítják mind az állami titkok, mind a személyiségi jogok megfelelő védelmét. Így például valamely személyre vonatkozó iratok csak akkor kutathatóak, ha a kutatáshoz beleegyezését adta az érintett személy is.

• Sz. Sz.

Magyar Hírlap különszám!
Már kapható!

Döntés után
a Magyar Hírlap különszáma
a szövetkezeti törvényről
és az átmeneti jogszabályokról

• hiteles törvényszöveg,
• részletes magyarázatok,
• hatályban maradó szövetkezeti jogszabályok.

Az első és egyetlen összefogott, jól érthető, évekig forgatható kislexikon.

Keresse az újságárusoknál az egész országban.
Ára: 29 Ft.

MH 459

TÖRVÉNYSAROK

A szövetkezetek első határideje

Egy törvény végrehajtása során nagyon fontos a határidők betartása, nemcsak a végrehajtást illetően, hanem az érintettek szempontjából is. Mint ismeretes, az új szövetkezeti törvény és a hozzá kapcsolódó átmeneti szabályokat összefoglaló törvény a vagyonnevesítés végső határidejét — a mezőgazdasági és ipari szövetkezetek esetében — 1992. április 30-ában jelöli meg.

Ehhez kapcsolódik szorosan, hogy vagyonnevesítésben részesülnek azok a korábbi szövetkezeti tagok is, akik földjüket a földről és a termelőszövetkezetekről szóló, egyes időközben módosított törvények alapján korábban már visszaigényelték, és tagsági viszonyuk ennek következtében szűnt meg. Ezek az egykori szövetkezeti tagok vagyonnevesítésre akkor jogosultak, ha — bejelentés útján — visszanyerik tagságukat. A tagsági viszony helyreállítását kérelmező bejelentést az átmeneti törvény hatálybalépésétől számított hatvan napon belül kell eljuttatni a szövetkezet vezetőségéhez. A bejelentés elmulasztása a határidő elteltével jogvesztő hatállyal jár.

A határidőket tekintve az egyik legsürgősebb feladat, hogy 1992. február 29-éig az érintettek — a szövetkezet vagy az igénybejelentők — ha úgy látják szükségesnek, kezdeményezzék a helyi önkormányzatoknál az érdekegyeztető fórumok létrehozását. Ezeknek az érdekegyeztető fórumoknak lesz a feladata, hogy a törvényben előírtaknak — például a földalapok kijelölésénél — érvényt szerezzenek, illetve a helyi érdekeket egyeztessék. A fővárosban az érdekegyeztető fórum megalakítását a kerületi önkormányzatnak kell bejelenteni. Az önkormányzati bejelentést követően a fórumokat 15 napon belül meg kell alakítani.

• Pogány Sára

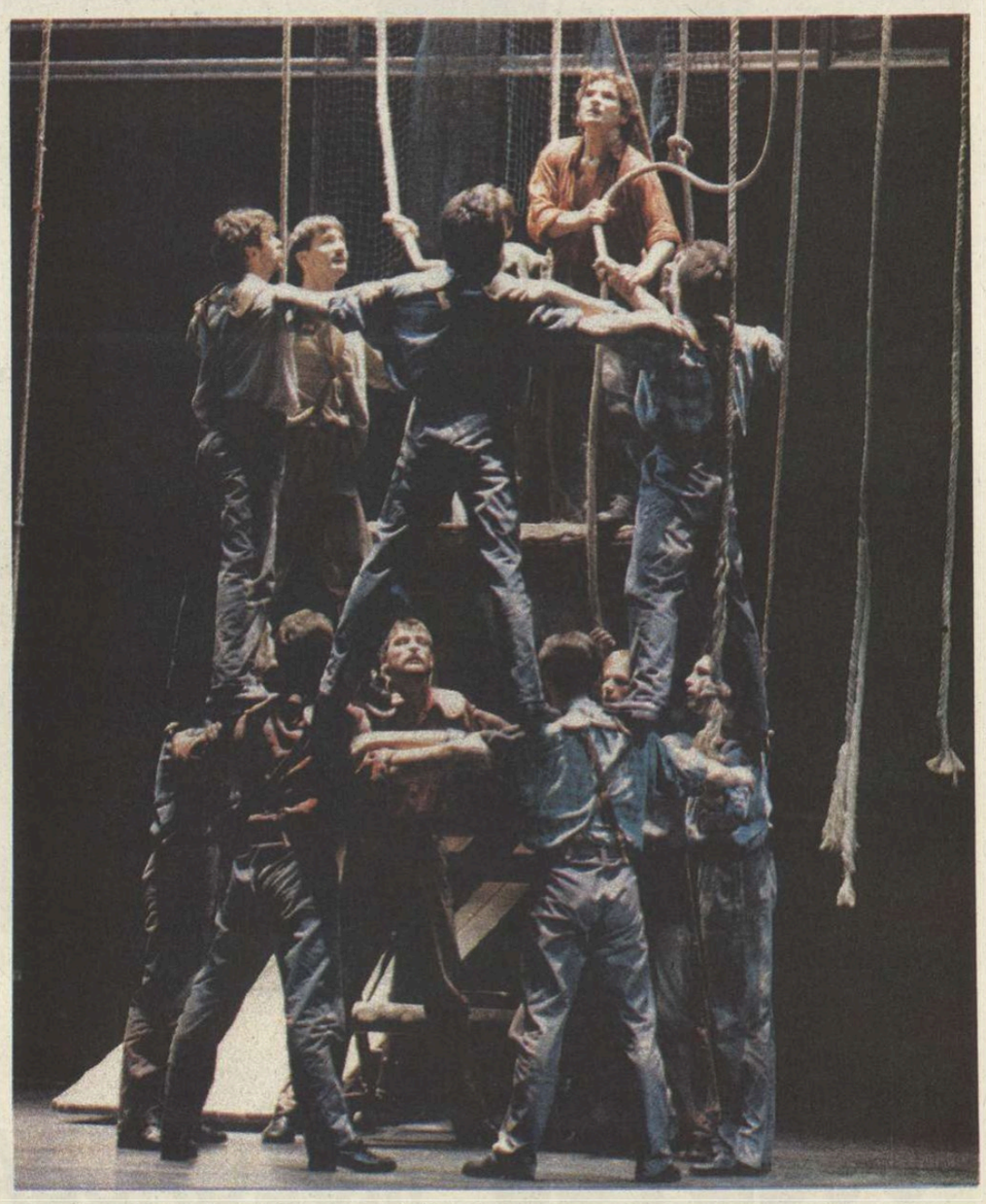

Holnap este a Nemzeti Színházban mutatják be Kőműves Kelemen történetének zenés színpadi változatát Novák Ferenc rendezésében

FOTÓ: SZIGETI TAMÁS